



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**IOAN. PETRI || MAFFEI, || BERGOMATIS, || E SOCIETATE ||
IESV, || HISTORiarVM || INDICARVM || LIBRI XVI. ||
SELECTARVM, ITEM, EX || INDIA EPISTOLARVM || LIBRI
IV. ||**

Maffei, Giovanni Pietro

Coloniae Agrippinae, Anno M.D.XC.

VD16 M 105

Eivsdem Ad Franciscum Capralem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64627)

Cubo alijsque proceribus; quindecim à Meacensibus ipso itinere securi percussit. ad hęc, liberi, cum in lo- lo aequatis domibus eorum, & coenobio nuper ablati capto, in exsilium acti sunt. tri duo autem postquam in- randum est magis) frater ipsius a que accibus C. H. STI inimicus, in vrbe Saciao infixa pedi spina do- re confectus, ac miserabili genere leti defunctus est: in in vtroque euidenti significatione cœlestis in vindi- fatis appareat.

Franciscus Capralis ad nostrorum lustranda in his Meaci partibus domicilia non ita pridem accessit. cetero ego deinde in regna Mini, Ccunoquani, Cauachij, de- duxi. Paschalia verò festa Sangæ peregrimus: quo fro- ctu, ex alijs litteris (vt spero) cognosces. Te Pater optime Dominus tuteatur incolumem, Meaci, iv. Idus Augu- sti. MDLXXII.

EIVSDEM AD FRANCIS- cum Capralem.



NVLAM puto regionem ex his, que Christianorum navigatione, vel armis aperta sunt, in tanta rerum viciis- ne ac varietate velsari, quam ali- patiur hæc terra laponica. Mito ce- ra quæ tibi nota sunt. Postquam a no- bis digressum, quot caedes, popu- lationes, euersiones urbium, & incendia consecuta. Cu- bo enim (vt nosti) Nubunangæ opibus restituta, cum res Meacensis utcumque pacata videretur esse, repent quibusdam interpositis offensionibus (vt sunt in- biles animi Regum, & omnis imperij suspiciosa com- munio) periculosum & graue bellum inter eosdem exarsit, cuius belli initio cum se Cubus, euocatis va- didique militibus, in arcem munitissimam recepisset, & cum hostibus Nubunangæ inita societate (qui multi po- tentesque sunt) tantum virum collegisset, vt Nubunan- ga nequaquam è suis finibus egrediatur in pacatiora ce-

pederetur; tum ille nihil hoc apparatu perterritus, præ-
 ter omnium expectationem cum robustis legionibus
 affuit: captusque misericordia populi, cum frustra per
 interpretes de conditionibus pacis egisset, malo cogen-
 dum ratus, qui monitis non pareret; quamquam inuitus,
 acque adeo illa crymans tantæ cladis (ut affirmant) omni-
 bus passim tectis agrorum, multisque præterea idolorum
 fans, Bonziorumque cœnobijs, ad hæc vicis frequenti-
 bus vno die centum exustis, prædaque ingenti rerum non
 modo agrestium, sed etiam vrbicularum abacta (quod ci-
 uis tumultus initio, veriti ne Meacum rectâ contederet,
 preciosam suppellectilem cum liberis vxoribusque in ca-
 loca raptim auexerant; rursus Cubum insilit ad pacem
 inuitare. At ille fœderatorum copias propediem expec-
 tans, cum interim omni ope resistere, & vltima experiri
 decreveret; tum verò Nubunanga vehementius irritatus
 urbem ipsam euertere statuit. Est autem pro situ loci diui-
 sa bisariam, sic ut altera pars Meaci, superior; altera infe-
 nor nominetur. Superiorem longè celeberrimam totius
 Iaponis, præcipua nobilitas incolebat. ij direptionis &
 incendiij metum ingenti pecunia conati redimere, nihil
 profecerunt inferioris vrbis exitus felicior fuit: siquidem
 cives, & in ijs Christiani permulti, non tam argenti pon-
 dere, quam precibus infimis & humilitate veniam & pa-
 cem à Nubunanga impetrarunt: itaque totis castris gra-
 ui pena proposita iussit edici, ne quis inferiori Meaco
 damni quicquam inferret. Interim in superiori parte cõ-
 federati aliquot, ne in patriæ direptione & exitio nulla
 ad ipsos prædæ portio perueniret, vltro ignem tectis in-
 vitere anteuertunt, qui tota ea nocte longè lateque vaga-
 tus, tertiam fere oppidi partem absumpsit. postridie ve-
 ro Nubunanga cum suis inuectus, quod erat reliquum
 omne combussit. eo incendio ades priuatæ ad octo mil-
 lia Bonziorum cœnobija, viginti: & in ijs duo Xacæ, &
 Amida nobilissima & maxima; minoris verò formæ
 octoginta conflagrasse dicuntur; quorum in vnum
 impida fuga sese abdiderant Bonziæ mulieres ad sexa-
 ginta ex ijs, quæ stipi cogendæ ad instaurationem fani

Daibud in regno Thematis religionis causa libere
 peram. Non defuit in tam luctuosa clade res par-
 enda. Manibus mortuorum ad inferos primam, in-
 de ad beatas Amidæ sedes, cum tempus foret in-
 cendis, Ijzum nescio quem, ferali instructum exercitu
 præfecit Iaponica fabulositas. Huius Ijzū dicitur
 (quod in Meaco inferiori colebatur) Bonij metuentis
 exitium, sortibus coram ipso iactis, quæsitum aut il-
 lud inde amoueri expediret. cum responsum esset vi-
 que amouendum, idque continuo, etenim loco inuicem
 re sine dubio flammæ, antistites templi, & vniuersa ve-
 cinitas magna cum veneratione ac cæremonia fuerunt
 in Meacum superius transferrere: cumque iam in tuto
 rem esse putarent, ecce tibi constato repente, ut diceba-
 mus, ibidem incēdio, simulacrum penitus delagratum.
 Interea inclusus arce Cubus nihilomagis lecti, quod
 Nubunanga, castellis, circa ipsam arcem quædam ex-
 citatis, oblidione hominem premere, & operibus op-
 pugnare constituit, minis insuper additis imperatoris
 dignitatis ab ipso in Dairis filiū transferenda. Quo mo-
 tu victus Cubus, postis tandem ferro cibis animi, pro-
 fertim cum expectata dudum auxilia non adesse spe-
 cem expetijt: neque abnuū Nubunanga, quamquam lo-
 gè superior, & explorata pæne victoria. Scripsit in
 conditionibus obfides dati: qui tamen quod non pro-
 sunt notæ, negabant plerique Cubum in condicione
 mansurum, sed hanc moram interpositam, quod in-
 bunangæ à Cubo pro singularibus eius in se proce-
 nis maxima debebatur (quæ humani est ingenij pæ-
 tas) in odium vertit.

Nobis inter hosce tumultus, quorum vix nihil in po-
 tem hisce litteris attingi, tamen rem Chūstianam am-
 ficare non licuit, tamen haud omnino cessatum est. In-
 quidem & neophytos exanimatos meū solen sumus,
 & multos inopia rerum omnium preslos, conqulitibus
 lecmofynis recreauimus, & plurimis rebus vultum co-
 rum in nos fidem ac beneuolentiam sumus capere.

Qua illi cura sacrum instrumentū, & imagines, ne quid
 parceretur iniuriæ, locis idoneis abdidit. Quanto stu-
 dio nos in eas arces & oppida certatim inuitarūt, que ma-
 ximè remota ab hisce periculis videbantur! Quo sensu
 post sedatos tumultus incolumitatem nobis frequentes
 gratulari sunt. Cum quidè præ gaudio plariq; lacrymas
 non tenerent. Iam verò illa quoq; res magno nobis fuit so-
 latio, quod inter ipsas armatorū cæteruas multa militū
 vexilla salutari signo Crucis distincta conspeximus: in
 quibus Ioannes Naetodonus Tābæ regulus, idemque
 rei militaris laude insignis, in ipsa galeæ crista nomen
 lesu maioris formæ litteris aureis gestabat inscriptū; cu-
 jus viri egregia pietas atq; constantia silentio mihi præ-
 recedenda nō est. Primum enim ethnica matre, cum tu hic
 esses, ab hostibus interēpta, anno deinde vertente à suis
 monitus, ut mortuę ritu laponico parētaret, ac Bōzijs de-
 more munera mitteret, illè verò sese paratū inquit iusta
 parēti persolvere; quippe si minus illi quæ sua culpa Euā-
 gelicæ lucis expers, è vita migraverat, sibi certè ac fratri-
 bus haud dubiè profutura. Cōfestim, ergo pauperibus è
 regno Tābæ inuitatis (conuenere aut circiter mille) ante
 ipsa arces mœnia & largū epulum vniuersis, & certā pecu-
 niæ summā singulis præbuit; Christianas inferias ethnici-
 cis ingēti cū approbatione mirantibus. Idē, cum ipso tu
 multus initio duo millia lectissimorū militum ad urbē
 Meacū adduxisset (quo maximè præsidio fretus Cubus
 arces tueri decreuit) sacramento rogatus Cubi nomi-
 ne, verbis ethnico ritu conceptis, quibus nō fidē præstent
 Imperatori, vel Regi, Duces milite sive, se se caputque suū
 æternis inanum decorum supplicijs deuouent; negauit
 ille se falsos deos fidei suæ testes adhibiturum, sed vnum
 Deum rerum omnium conditorem; nec alio iure iuran-
 do obligari se passus est; eodemque die sub vespērā ve-
 nit ad templum Christianis dumtaxat militibus comi-
 tantibus. ibi cum aliquandiu precatōni vacasset; præ-
 sentia Sacramentum à me poposcit supplex, & simul
 rationem ac viam confessionis bene atq; ordine peragē-
 te. Præceptiones igitur illi quasdam tradidi laponica
 lingua

lingua cōscriptas, quibus perlegēdis, & notandi quid
opus esset, totam eam noctem nulla capta quietate
consumpsit, ac deinde peccata de more confessus
introiit. Gerit autem ad assiduam moris reformationem
propalam ē rosario maiuscula formæ caluariam, & alia
eiusmodi religionis insignia præ se fert eo clario-
re virtutis indicio, tum pietatis exemplo, quod idem deum
ipso flore iuuentæ nunc est, & bellator egregius. Idem
in illo Meacensi discrimine veritus templi non discep-
tionem, non modò milites ad eius custodiam, sed etiam
iumenta misit ad suppellectilem auerendam, & summa
cura quotidie ex arce, quo loco res esset, per incun-
tios, exquirebat: meque codicillis moneret identidem,
vt ex ijs periculis Tambam effugerem ad suos, danti ad
eos litteris vt me perinde ac semetipsum acciperent. Re-
bus deinde vtunque compositis, vt primum Nabunna-
ga discessit, confestim salutandi causa vix ad me, seu
que mecum assiduè negocia communicare non desinam,
ac præter insignem probitatem & fidem tam docili est
est ingenio, vt Lusitanicas notas imitari bis terve de-
taxat aggressus, recentissimas ad me litteras de Lusita-
nitico charactere conscriptas. Præterea cum barbari
apud quos diuersatur, de religionis veritate conuer-
santur, & infanias, quæ in modum eorum infanias, quæ in
refellitque mirum in modum eorum infanias, quæ in
iam suis militibus pium aliquem librum quatuordecim
rat ipsemet, eosque ad Christianam fidem studiose
hortatur. In prædijs ac locis, quæ virtutis ac pietatis
mine Cubus eidem attribuit, sanum est. Massanensis
cio cuius, in primis totius Iaponis & ipso ornata & ge-
nere structure visendum, id ille disturbare conatur,
ex ea materia in oppido suo Tamba templum extruere
ad populares suos Christiana religione imbuetos. Quod
ego ob id ipsum, sedatis motibus hisce, mittere illi
Laurentium cogitabam. Frater ipsius nauu maior, Gae-
badonus nomine iam triduo pergit nostris cōsuetibus
interesse, quæ ter, quaterue singulis diebus habentur, aut
præterea ē Ioannis familia ventitant, utemque Patris
Iosadonus ordinum ductor ex eadem regione, in Len-
xana

tuana secta valde versatus. is, quindecim concioni-
bus auditis, baptismum efflagitat; sed cum ego, vt
ceteros fere candidatos, ad finem vsque catechismi
reieci. E militibus Naetondoni diem extremum obijt
neophytus, cui nomen erat Romano; huic ego mo-
rienti affui in tempore: eundem extulimus publicè ma-
gna hominum frequentia; siquidem funus à Christianis
omnibus Meacensibus, & ab vniuersis commilitonibus
non modo fidelibus, verum etiam ethnicis concelebra-
tum est.

In Regno quoque Voaris, quamquam in summa o-
perariorum inopia, feliciter admodum Christiana re-
ligio pullulat. Supplet autem doctoris vicem, egregia fi-
de & caritate non ignotus tibi neophytus, Constanti-
nus, cuius viri de laudibus mira perferuntur ad me. Do-
mum suam oratorium ornauit, quò Christiani omnes phi-
losophandi causa conueniunt. in eo cœtu explicat ipse
pœcepta Decalogi, ex commentarijs quæ habet apud se.
motuos etiam Christiano ritu sepulturæ mandat: bap-
tizat infantes: ethnicis Euangelium prædicat: redarguit
Rozios: denique pusillum gregem pro viribus tuetur
adeo, vt Voarentes Christiani vulgo Constantini disci-
puli aominentur. Conuertit etiam subinde (Spiritu San-
cto adiuuante) ad Christum aliquos, è quibus nuper quos-
dam duxit ad nos eo animi candore, summissione, vir-
tute viros, vt primitias spiritus in iisdem facile agnos-
cat. ij, cum ad obeunda hebdomada sacrosanctæ solen-
niæ amplius quadridui itinere per infesta latronibus lo-
ca Meacum venissent, templum ingressi, prostrauere se
felicè ad aram, effusè flentes, agentesque Domino
gracias, quod se ad sacra illa officia incolumes perdu-
cisset. Singulis ego piacularum globulum Roma trans-
missum donauit, quod illi munus perinde ac thesaurum
pretiosum ita simul & venerabundi, & lati accepere, vt
id eam vnam ob rem tanti fuisse labores itineris om-
nes, & omnia vitæ pericula dicerent. Constantino verò
tribui etiam icunculas, & stanneas Cruces, Voarenti-
bus diuidendas; itemque linteum exsequias defuncto-
rum;

rum. Hisce muniti praesidijs, & catechismo publico instituto, post festa Paschalia in patriam rediere, Moabitibus Christianis ad sex millia passuum officij causa preloquantibus.

Venio ad res Cauachenses, quo in Regno complures item numerantur eximia fide ac probitate neophytos cuius rei haud obscurum praebuit documentum Hector ille, qui ibidem ad te (si meministi) cum vxore ac liberis adiit. Cum enim adolescentem ethnicum nobilem ipsius cura concredidum, intemperanter agerem, amice obiurgasset, vt sunt iuuenes, diuites praefectum, & uersus montia contumaces & asperi, ita offensus ad noquam ille, vt paulo post percussores ad interficiendum Hectorem demonis instructu sum miserit; quos boni Christi discipulus, vt in se repente vidit inuicatos, de extrema iam aetate vir, & inermis, apprehenso quoni & cruce gestabat globulo, IESV dulce nomen implorans, multis vulneribus crudeliter confossus occubuit. Eius vxorem quattuor cum filiolis Christianis conuictam recepit illico in fidem suam Iquenda Sangadoni primarius vir e Mioxindoni familia, cuiusque uxorem ac solitudinem in oppido Sanga sustentat tunc cum insigni pietate vir, & Christianorum omnium quosque in eo sunt Regno, parens tutorque fidelissimus. Hanc in Vacaianae praepositum, caeterosque neophytos commorantes ibidem, ethnici tres cum occidere statuerant, eorumque hostibus prodere; conscelerata eorum conuicta diuinitus patefacta sunt in ipso pane articulo agnoscendi facinoris. itaque & Christiani periculum eorum, & infideles illi paulo post, Mioxindoni iussa eorum scelere capite poenas dedere, cuius euenti felicitas tribuenda videtur precibus meritisque Sangadoni.

In eadem loca (vt scripsi ad te antea) Organon Italus cum Laurentio, & Marthae profectus paulo ante natalem Domini diem ingenti Christianorum laetitia acceptus est, cumque in ipsis natalijs circae quatuordecim sacro fonte abluisset, plerosque e Mioxindoni domo; redire parantem, Sangadonus vix cum reli-

quis Christianis magno adhibito conatu, varijsq; ratio-
 nibus ad vsque Paschalia festa retinuit. Interea quid actū
 sita nostris, ex eiusdem Organtini epistola cognosces,
 cuius præcipua capita hoc loco mihi summatim addere
 visum est. Organtinus Brixianus, Ludouico Froio Mea-
 cum. Dominico die palmarum cum Sangam vndique
 Cavathenses neophyti cōuenissent amplius CC. (nam
 per Quadragesimæ tempus nonnulli se ad Christum
 adunxerāt) eo ipso die magno omnium gaudio suppli-
 cantes incessimus; in Paschate verò, sacramentum con-
 fessionis obiere nonaginta quinque; Cōmunionis autē
 septuaginta. quo ne maior esset numerus, sacerdotū ino-
 pia factum est, solus enim eram, sed in omnium animis
 vique post illa mysteria liquidò vis gratiæ cœlestis ap-
 paruit. deinde rursus alternantibus choris, fidibusque
 subinde canentibus, agmine composito processimus ad
 Crucem vsque magna turba spectante gentilium. ea cœ-
 remonia peracta, ego sacrum ritu solenni peregi, concio-
 nem Laurentius habuit ingenti auditorum tum appro-
 batione, tum fructu; ac ne sua corporibus quoque refe-
 ctio desisset, quotquot aderant Christiani Sangadonus
 omnes ibidem excepit admodum liberali conuiuio. Sic
 illi abierunt dies. Nunc ego Sacaium parabam excurre-
 re, ut quibus neophytis Sangam venire non licuit, eo-
 rum tibi cōfessiones audirem. Vale. Sanga. Hactenus Or-
 gantinus, qui quoniam Iaponijs iam nunc sine interpre-
 te ipse per se prebet aures, vel inde existimabis quam bre-
 uis quantum in huius linguæ cognitione profecerit.

Ego paucis hisce diebus baptismatis fonte Iustravi
 Namum Tosandonum, quem supra dixeram concioni-
 bus frequentem adesse (is Thomam nouo nomine ap-
 pellari se voluit) deinde Guembadonum Ioannis Næ-
 wadoni fratrem, qui hoc tempore in familiaribus est
 tibi, critque, ut spero, huic Meacensi Ecclesiæ non par-
 uo adiumento. accessit etiam filius ipsius Guembado-
 ni annos natus nouem, quorum alteri Iuliani, alte-
 ri Benedicti nomen indidimus. Is deinde Iulianus mili-
 tis Cubi prætorianos, è quibus habet complures sibi
 coniu-

coniunctos, capit paulatim ad nostras concordes
licere: audiuntque libenter, & capiunt quæ dicuntur,
iamque nonnulli se ad Christum adiungere desu-
erunt.

Organtinus, & Laurentius ante octo dies huc Sa-
ga rediēre, itaque Laurentium celeriter nisi Tambora
ad Euangelium promulgandum, vehementer id effu-
gitante Naetondono.

In Regno Iquendæ vnus duntaxat est Christianus,
sed mirum in modum studiosus fidei propagandæ. Ho-
ius adhortatione permotus vnus è triumviris Regni
administrando, venit hodie cum aliquot eius ad nos
audiendi Euangelij causa; quod hisce mētibz la-
bore & diligentia maxima ab horis meridians ad ves-
peram vsque sine intermissione explicaturae tradimus.
Ex ijs multi iam è catechismo cum alijs, tum ipsas pro-
catuunculas chirographo suo descriptas, admodum fa-
cilè memoriter haversere. Sanè quàm optatum fuerat no-
bis, in Iquendæ regionem inferre verbum Dei, quod e-
nim est aceri in primis ingenio, nec dum nobis ad eam
adspirare licuerat.

Sed pagine iam nimis multæ procedant, itaque
dum epistolæ faciam, si quædam adhuc de Nubunanga
subiunxero. Præter Frenosiamensem, (quam sic de-
vt antea ad te scripsi, funditus evertit) aia iura, &
Bonzorū Academia in ijs & longa sexcentorum an-
norum pace, & varijs opibus ad omnes delectationes
sus eò congestis, in primis clara celebrisque sui ge-
quam patrio nomine Facufangin appellant. Multa vi-
sebantur ibi cœnobiaz Bonzorū, & separata pariter
ea ipsorum ædes numero mille quàm ornatiore, &
modissimæque. In horum quoque Bonzorū pariter
ciem intentus iam diu Nubunanga, sustinuit tamē
se, dum aliqua se offerret causa probabilis. Ea ut appa-
ruit, quippe præda quàm è regno Voaris eisdem et
hostibus eius abegerat, apud hosce Bonzos deposita &
custodita; enimvero ille nihil cunctandum erat, post
factas cum Cubo inducias, confestim cum exercitu

venie illuc: multisque incensis ædificijs, & cuncta illa
 lonziorum gaza direpta, egregiè suas iniurias ultus est.
 de vide quàm non dissimulanter factis dictisque Iapo-
 nicæ superstitioni, eiusdemque custodibus bellum in-
 dixerit. Xinguen est Rex Cainochuni, qui patre in exsili-
 um pulso per vim, fratre autem natu maximo in cus-
 todiam incluso, regnum inuasit; infano deorum cultu
 cuiusque adeò addictus, ut post aditam regni possessio-
 nem, barba & capillo posito, se in Bonziorum ordinem
 adscribi voluerit: nec solum eo habitu, & stola orna-
 tus incedit, sed etiam ter quotidie sacris operatur, sex-
 cesos ad eam rem secum trahens Bonzios. Is per caus-
 sam instaurandæ Frenoiamæ, & diruta Quanonis tem-
 pla reficiendi coacto exercitu, & locis aliquot dolo ma-
 gis & fraude quàm vi aperta occupatis, antistitem se,
 esse propositum, in ea tuenda colendaque vincere Xa-
 cam ipsum, fama sanctimonix celeberrimum. Idem
 cum ante aliquot menses dedisset ad Nubunangam lit-
 teras cum arroganti inscriptione, Tendaino, Taxu, Xa-
 mon, Xinguen, hoc est, summus in domicilio Regum,
 religionumque Xinguen; vicissim illi respondit hic alter
 cum horrendo planè sui nominis titulo: Dainoquu, ten-
 nomauon, Nubunanga: id est, Nubunanga domitor
 æmonum, hostis oppugnatorque sectarum. Nec sanè
 falso: pergit enim diabolicos hosce ritus, & nefaria sa-
 crificia, & omnia, quibus Iaponij mirum in modum du-
 rantur, & sacrificulos omnes non modò palam irride-
 re, sed etiam detestari, & omni cura delere: ut non immeritò ab hisce neophytis fla-
 gitum diuinæ iustitiæ nominetur. nec desunt qui eun-
 dem licet nondum id apertè præferebat intimis tamen
 sensibus esse Christianum existiment. Quæ cum ita
 pro certo putaret Iaponicum vulgus, Nubunan-
 gæ religionis tam multis locis tam grauer violatæ,
 tanti pernas daturum. Nunc verò contra, cum videant
 omnia illi è sententia cedere, sferique potentio-
 rem in
 bus, valde offendi capere in suis dijs, & conceptam à
 pueri

pueris opinionem de ipsorum numine ac rebus paulatim deponere: quæ res minime aliena notissimis videbatur, atque vtiã percrebrescat.

Hæc ego, Pater optime (quominus cœconomia scribendo requiras) ex interuallis ad te scribere exarabam, crepto c̄ summis occupationibus tempore. Si quid proinde acciderit litteris dignum, accedero vestris omnium desiderijs. Vos interim iustissime, nostramque imbecillitatem vestris sollicitudinis, pijsque supplicationibus saluare quotidie pergite. Meaco. xv. Cal.
Iulias. MDLXXIII.

Selectarum Epistolarum ex India Finis
DE QVIN

